

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Kézdi-Vásárhely, 1901. augusztus 4.

Vasárnap.

XX. évfolyam. 61. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre 10 korona. Félévre 5 korona.
Negyedévre 2 korona 50 fillér.
Egyesszám ára 10 fillér.

A lap szellemi részét illető közlemények, Vajna
Károly szerkesztőhöz, az előfizetési és hirdetési
pénzek ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájába kü-
lendők.

Hirdetmények díja:
4 hasáb s petisorsért, vagy annak helyéért 10 fillér.
Nyilttér sora 30 fillér.
A hirdetmények s nyiltterek díja előre fizetendő.

Szilágyi Dezső.

Megmérhetetlen és osztatlan az a fájdalom, mely Szilágyi Dezső elvesztése által az egész országot sújtja, de a veszteség nagyságát csak a jövő fogja megmutatni, midőn dicső műveinek gazdag vetése teljesen fejlődő természettel, az áldás mérhetetlen teljességével fogja megajándékozni a nemzetet. Éjjel lopódzott hozzá a halál s így bénított meg örökre egy olyan teremő erőt, mely gyakran reménye, mely mindig büszkesége volt Magyarországnak. A magyar faj lényege igazán megtestesült ő benne: erős vágy a szabadság után, intránzigens ragaszkodásában a joghoz és törvényhez. Ezért sugárzott ki működése az adott viszonyok közt főképpen két irányban: a magyarnak függetlenségét saját közügyeiben erősíteni és ezért voltak Szilágyi terjedelmes jogi reformjai s ezért hangsúlyozta folyton a közigazgatási reform szükséges voltát; és Magyarország állami függetlenségét biztosítani a legveszedelmesebb befolyásolás, a nemzetközi befolyásolás ellen és innen egyházipolitikai törvényei. És sehol sem tűrte a fél munkát; mert eltekintve attól, hogy az az ő mélységes ismerete szerint legbiztosabb buvóhelye és legjobb kirohanókapuja a reakciónak, ellenmondott az az ő elvileg mindig oly tisztán alkotott meggyőződésének, ellenkezett az az ő egész természetével. Ő benne ugyan is a legvilágosabb szellem párosult a legerélyesebb temperamentummal. Ő csak egy urat ismert, kinek mindig alá kell magunkat rendelnünk a nemzet szabadságát és haladását. És ennek az urnak ő mindig tette kész szolgálja volt. Így sokszor fegyelmezhetlennek látszott, holott változatlan hűségben, a legerősebb fegyelemben ragaszkodott ehhez az ő urához; kiszámíthatatlannak látszott, mindama lanyha és fél emberek előtt, kik homályos és kisdied személyüket az általános, a közügy fölé állították, kik félelemből, hogy semmisségüket le találják leplezni, minden némileg zavaros helyzetben tévóváztak és ingadoztak, míg ő rögtön tisztán látta maga előtt a kivezető utat. Bevégzett tökéletesség volt ő a maga nemében, ki örömmel és önzetlenül méltányolta mások képességét és messze túllépte a középszerű stréberség felfogó tehetségét; kimagasló egyéniség volt kivel a látszat őrei, a frázis rentierjei soha sem voltak képesek egyetértetni. Ezért itt a kritika nem tehet egyebet, mint ecsetel és bámul. Amit sokoldalú művelődési erős ösztönében mindent olvasott és átgondolt, amit örömben és bánatban átélt, amit idegen népek tudáskincséből magába felvett, neki az mind csak a nemzeti kötelességteljesítéséhez szolgált, magyar államférfiúi hivatásban. Mintája volt ő egy ilyen államférfiúnak; persze csak olyanokra nézve követelésreméltó, kiknek szelleme,

kiknek jelleme az övével rokon és kiknek éppen ezért nincs is szükségük mintára.
Ravatalára a hervadhatlan hála koszoruját teszi le a nemzet.

A király részvéte. Széll Kálmán miniszterelnök, miholt Szilágyi Dezső elhunytáról értesült, a halálesetről azonnal körülményes jelentést küldött ő felségének Ischlba. Ő felségétől erre Rátótraa következő sürgöny érkezett:

„Legfőbb megfigyelésből van szerencsém exzellenciádnak Szilágyi Dezső elhunyt alkalmából ő felsége legbensőbb részvétét kifejezni ezen jelentékeny férfiú elveszte felett. Ő cs. és ap. királyi felsége kegyesen emlékezik vissza arra a ragaszkodásra, melyet az elhunyt legmagasabb személye iránt tanúsított, valamint azokra a sokszoros, kiváló szolgálatokra, melyeket ő felségének és a hazának tett. Amennyiben családtagjai lennének, kérem nagyméltóságodat, azoknak a legfőbb részvétet tudomására hozni. Schiessl.”

Széll Kálmán miniszterelnök a következő táviratot intézte Lukács Sándor pénzügyi tanácsoshoz, az elhunyt legközelebbi rokonához:

„Ő cs. és ap. királyi felsége legkegyelmesebben meghagyni méltóztatott, hogy legbensőbb részvéteinek adjak kifejezést Szilágyi Dezső, ezen jelentékeny férfiúnak elveszte felett, akinek sokszoros és kiváló szolgálataira, amelyeket ő felségének és a hazának tett, ő felsége kegyesen emlékezik vissza. Széll Kálmán.”

A miniszterelnök távirata. Széll Kálmán miniszterelnök a maga részéről a következő táviratot intézte ugyancsak Lukács Sándorhoz:

„Mély megilletődéssel és fájdalommal értesültem arról a súlyos csapásról, amely hazánkat és közéletünket Szilágyi Dezső elhunytával érte. Mélyen érzem a veszteséget, amely az országot érte, én, is aki vele évtizedeken át együtt működtem és küzdöttem és akit vele nemcsak a politikai élet küzdelmeiben, hanem a magán életben is közel 40 éven át benső meleg baráti viszony fűzött össze. Fogadjon kérem legőszintébb, legmelegebb részvétem kifejezését. Széll Kálmán.”

Szilágyi Dezső halála.

Lapunk múlt számában csak röviden értesítettük olvasóinkat arról a nagy nemzeti csapásról, mely Magyarországot a Szilágyi Dezső halálával érte. Részletesebb táviratunk a nagy ember haláláról a következő.

Szilágyi Dezső kedden d. u. 2 órakor érkezett haza Karlsbadból és bárkocsival lakására hajtatott. Inasának meghagyta, hogy csomagoljon, mert ma a Magas Tátrába akar utazni. Azután lefeküdt. Inasa szerint panaszkodott a hőség miatt és megbánta, hogy Karlsbadból visszajött. Inasának azt mondta, hogy ha reggel nem esenget, 8 óra előtt fel ne keltsen. Az inas, kit rendszeren 8 órakor szokott volt becsengetni, nem is zavarta, de mikor rendszer szokása ellenére még 8 órakor sem esengetett, kopogtatott hálószobájába ajtaján.

Többszöri kopogtatására semmi választ sem nyervén, az inas megrémülve Szilágyi régi barátjához Neuhofer dr.-hoz rohant Budára, ki hasztalan zörgött, a rendőrséget értesítette, honnan Mezey Lajos előjáró, egy rendőrtisztviselő és a rendőrorvos jelentek meg Szilágyi lakásán és felnyitották a hálószoba ajtaját, mely kulccsal be volt zárva.

A belépőknek megdöbbenő látvány tárult szemük elé.

Szilágyi Dezsőt a vetetlen ágy előtt teljes pongyolában a földön fekvé találták. Valószínűleg mikor le akart feküdni esett össze. Estében az ágy vasához vágódott, mely arcán és karján megsebesítette. Az orvosi vizsgálat szerint a halál szívszélhűdés következtében állott be.

A lakásán csakhamar megjelent Wekerle Sándor volt miniszterelnök, a közigazgatási bíróság elnöke, majd Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter és Csávossy Béla a képviselőház háznapja. Hegedűs miniszter sirva állott a holttest előtt s nyomban megtette a kormány nevében a szükséges, ideiglenes intézkedéseket.

Holttestét Dr. Pertik Ottó egyet. tanár bebalzsamozván, a Deák Főrevezéhez hasonló éreztetőkorsóba tették s az új igazságügyi palota előcsarnokában, Juszticia lábánál helyezték ravatalra csütörtökön.

A kormány Széll Kálmán elnöklete alatt tartott értekezletén Szilágyit a magyar nemzet halottjának nyilvánította s kimondotta, hogy a parlament utólagos jóváhagyása mellett, államköltőnek emelteti el. A ravatalhoz csütörtök délután és pénteken egész bucsujárás volt.

A temetés pénteken délután 3 órakor volt páratlan nagy részvétel. Rög nem látott óriási nagy közönség kísérte ki utolsó útján a nemzet nagy halottját.

A királyt Gróf Apponyi Sándor magyarországi főudvarnagy képviselte. Az országgyűlés mindkét háza vett részt a temetésen. A parlament nevében Porczel Dezső képviselőházi elnök mondott megható bucsubeszédet s ezzel örökre elment pihenni a legönzetlenebb vezérmunkás az édes anyaföld kebelére, melyet oly híven, szazadokra kiható példaszorú lelkesedéssel és erős akarattal s óriási sikerekkel szolgált.

Apróságok Szilágyi Dezső életéből.

Szilágyi és Erzsébet királyné.

A milleniumi év június 8-ika után pár nappal, az udvari fogadáson történt. A bánatos királyné Szilágyi Dezsővel beszélgetett a tarka csoportok közt, mig tőlük néhány lépésnyire az uralkodó tartott cserclet. Egyszerre a félhalk társalgás zaját kacagás ezüstös hangja veri fel. A hölgyek az urak felütköztek. Minden szem Szilágyi felé fordul, aki mellett ott áll a gyászbaöltözött királyné; ajka még mindig mosolyog.

Maga az uralkodó is meglepve tekint feléjük. — Hogyan, az én királynémet nevet? — szölt oda örömteli arccal.

Erzsébet királyasszonyt Rudolf halála óta senki sem látta nevetni. Szilágyi kacajra bírta őt. Ilyen csodás volt az ő elméjének játszi pajánsága is. Köny és mosoly hatalmában volt.

A magyar parlamentárizmusnak örök időkre büszkesége lesz, hogy elnökei neveinek sorában Szilágyi Dezső is tündökölt.

Szilágyi Dezsőt dr. Neuhoferrel hosszú, harminecz éves barátság fűzte össze, amely barátság még Szilágyi jogászkarában vette kezdetét és nem is szűnt meg az utolsó pillanatig.

Karsbaldi utazása előtt még együtt volt dr. Neuhoferrel. A Városligetben levő Vampeties-venedéglőben vacsoráztak. Szilágyi Dezső töltött káposztát rendelt, Neuhofer, aki nem szívesen látta, hogy barátja, akinek a karsbaldi kurára nagy szüksége van ilyen nehéz ételekkel táplálkozik, ugyancsak töltött káposztát rendelt és végigitt minden fogást, amelyet Szilágyi rendelt, meghozatott magának is. A végén gyümölcsöt is evett Szilágyi és dr. Neuhofer ebben sem maradt mögötte:

— Ejnye, jegyezte meg Szilágyi Dezső, mért eszed ugyan azt, amit én?

— Azért, felelte Neuhofter, hogy én is megtudjam, milyen az a gyomor, amely karsbaldi kúrára készül.

Szilágyi elnovette magát.

Hatalmas étvágya különben közismert volt. Megtörtént, hogy a nemzeti kaszinóban három rostélyost rendelt egymásután és mind a hármat jóízűen elfogyasztotta. Távozásuk után még keveset sétálgattak a Dunaparton, amikor Szilágyi hirtelen odafordult Neuhofter barátjához:

— Hallod öregem, éhes vagyok. Ennél még valamit.

Ez éjjel tizenkét órákor volt.

— De hova mennénk ilyen későn? Hiszen minden koresma be van már zárva — felelte Neuhofter.

— Ej, jöjj, menjünk ide a kecskeméti utcai Elkedhez.

Odamentek.

Már akkor a szakácsné aludt és a pinezerek a vendéglő bezárásához fogtak.

— Nincs semmi meleg ételünk, kegyelmes uram — fogadta a főpincér Szilágyi Dezsőt.

— Adjon hát hideget. Sonkát, szalámit.

Ez volt. S Szilágyi jóízűen hozzálátott a falatozáshoz.

Az „Angol királynő“ éttermében történt, melynek egyik részében évek óta a legelőkelőbb politikusok a társadalmi oszlopok szoktak összegyűlkezni barátságos vacsorára. Ahol Szilágyi ült, ott csakhamar megindult az évdés. Mondanunk sem kell, hogy a központ sohasem Szilágyi volt, hanem mindig ő volt az évdő, kinek szellemes, élezes megjegyzései alatt néha keserű érzelmek lappangott. Egyszer báró Jósika Samu, akkor ő felsége személyekörli miniszter, aki mind egyéni sajátosságainál, mind családi hagyományainál fogva (jobbán mondva: következtében) nagy kegyben állt az uralkodónál és a főhercegnél is megakart fordítani a bot végét s ő kezdett évdődni Szilágyival.

Szilágyi egy ideig csak hallgatott, azután nyugodtan megszólalt:

— Te Samu, ha én velem akarsz kikezdeni két fejed legyen ám, mint a sasodnak.

Jósika Samu természetesen nem igyekezett Szilágyi fölött éleződni.

Szilágyi az egyházpolitikai javaslatoknak elkészítése idején szalonkocsijában Tátrafüredre utazott Gödöllőn folszállt a vonat elindulása idején egy Brandl

nevű bankár és egyenesen Szilágyi kocsijába ült. Szilágyi — érhetően — tiltakozott az új vendég beszállása ellen és amikor Brandl vonakodott a kocsiját elhagyni, csendőrökkel szállíttatta le.

Mikor Szilágyi igazságügy miniszter volt, jelentkezett nála kihallgatásra egy igen elegáns megjelenésű, hatalmas szervezetű alak s két megüresedett közjegyzőség közül nem a 12.000 forintost kérte, hanem azt, amely csak 6000 forintot hajt.

Szilágyi merően a szemében nézett, megragadta s megrázta a kérelmező hatalmas vállait, mintha azt akarta volna kipróbálni, hogy elég erősen áll-e lábán s aztán rádördült;

— Elmehet.

Vagy a szép alak által fölkellett esztétikai érzék döntött, vagy a kérvényezőnek szerény igénye, elég az hozzá, emberünk kinevezése harmadnap mulva bent volt a hivatalos lapban. A két közjegyzőség közül a jobikat kapta meg.

Szilágyi és a házasság.

Szilágyi a házasságot illetőleg Ibsennek olvét vállalta. A nővel való együttélés — ezt tartotta Szilágyi — magakasztja a férfinek munkáját, megakadályozza abban, hogy nagyot, hatalmasat, örök életűt alkosszon politikában, irodalomban, művészetben, mindenütt, ahol az elme munkálkodik s ahol az ész szokott diadalt aratni. Az elmének életét eltorzítja az asszonyval való együttélés.

Egy régi barátja, gyermekkori jó barátja meséli, hogy egyszer gyúlt szerelme. Szilágyi szíve egy nő iránt. Szerelmes volt egy szőkefürtű kicsi leánykára, akit feleségül vett egy nagy ur.

Vig baráti körben, poharazás közben ezzel a sokat mondó szentenciával nevette meg a barátait.

A házasság olyan fontos dolog, hogy az embernek egész életén keresztül mindig azon kell gondolkodnia, hogy házassodjék-e vagy sem.

Szilágyi s Mikszáth egyszer a legényélet és házasság életéről és hátrányairól eszerélték eszmét, Szilágyi következőképp jellemezte, a kettő közötti különbséget:

„A legényember úgy él, mint egy ur, s úgy pusztul el, mint egy kutya. A házasságban úgy él, mint egy kutya, s úgy hal meg, mint egy ur.“

A székely iparkamara közgyűlése.

Maros-Vásárhelyt, 1901. július 29.

A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara július 26-án d. u. tartotta meg teljes ülését, nagy

érdeklődés mellett. A gyűlésnek némi jubiláris színe is volt, a mennyiben a kamara 10 éves fordulóján ez volt az utolsó ülés: (jövőben valószínűleg az újonnan választott tagok gyűlnek össze.) A tárgyalást Tauszik B. Hugó kir. tanácsos elnök vezette.

Elnöki közlések során örömdetes tudomásul vették, hogy Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszter a székely kisipar támogatása céljából több kisiparosnak munka gépeket adományozott, többnek érdekében tárgyalások vannak folyamatban. Kapcsolatosan köszönetét fejezte ki a teljes ülés a miniszter támogatásáért.

Azután a tárgysorozatra tértek. Mindjárt az elején élénk érdeklődés és vita tárgya volt a kereskedelmi szakközletságnak a kereskedelmi törvény revíziója tárgyában beterjesztett javaslata, melynek kapcsán a többiek között határozatba ment, hogy a közjegyzések a hazában mindenütt magyarul esz-k zöltsenek; ezé vezetöt a főnök bejegyeztetni tartozik; létesítsék a segédek számára nyugdíjintézet s ennek alapjához a főnökök aránylagosan járuljanak hozzá, a részvény társaságok ügyét három vagy több részvényes tagból álló igazgatóság intézze; az iparosok eladási ügylete kereskedelmi ügyletnek nem tekinthető, a kereskedelmi utalványozás és ehogne forgalom ügye törvény keretében rendezendő; nyilvános eladásnál az adós értesítendő, hogy magát az árverésen képviseltesse és érdekeit megvédhesse, a kereskedelmi pályára készülő ifjak minimális képzettsége törvénnyel szabályozandó. Ne legyen keresk. tanoneznak felvehető senki, ha VI. el. vagy II. középiskolát jó sikerrel nem végezte, stb.

A keresk. szakközletság javaslatát kevés változtatással elfogadták.

A keresk. miniszter kérdésére kimondották, hogy a férfi és női szabóság külön képesítést igényel. Nagyobb érdeklődés mutatkozott ismét az Eugel Kálmán-féle fonógépek kipróbálásáról szóló jelentés iránt. Ugyanis Hegedűs Sándor keresk. miniszter Csikmegyébe 23, Háromszékmegyébe 5 db Eugel-féle kézi fonógépet adományozott és felhívta Csikvármegye főispánját, hogy azoknak kipróbálásához a kamarát hívja meg. A kamara azonban nem hivatott meg, s így csak Csikvármegye főispánjának a kísérletről felvett jegyzőkönyvből értesülhet, hogy a kísérlet sikerült. Egyben azon kívánságát hangoztatja a teljes ülés, hogy ily jelentés közgazdasági kérdéseknél a kamara, mely egész lelkesedéssel szolgálta és szolgálja a székely érdeket ne mellőztesse. Elhatározta továbbá, hogy a kereskedelmi kormánytól ily fonógépek adományoz-

T Á R G Z A.

Emlékezés Erdélyi Károlyra.

Írta: Nagy Károly.

II.

A tanügyi virágok m llő tegyük oda a társadalmat is, mert ezek is méltó diszei emberi munkásságának. Nemesen érző szíve mindig szerette a szegényt, az elhagyottat, a szenvedőt. E nagaszatos érzés adta a tollat kezébe, hogy magas szárnyalásu eszméivel szolgáljon a human ügyeknek. A K.-Vásárhelyt levő „Erzsébet“-árvaháznak 1878. óta rendszeres titkára volt. Az ő ékes kifejezései mindig röviden és meghatározóan juttatták a trón zsámolyához az árvák háláját, a magas miniszterhez és a nagy közönséghez eső kérésüket. Részletes titkári jelentései terjedelmes, saját kezűleg írt szép jegyzőkönyvei híven igazolják nagy horderejű nemes munkásságát. De így volt ez nem csak az árvaháznál, hanem a „Stephanie“ menháznál és „Rudolf“ kórháznál is. Valóban méltán nevezhető őt báró Szentkriszty Stephanie ő mint nevezett intézetek fáradhatatlan elnöke: „jobb kezének“ Méltán mondható itt is reá az írás szava: Hogyha meghalt is, de tetteiben örökké él.“ Méltó elismerés illeti emléket a társadalmi téren a közművelődés előmozdításánál kifejtett munkásságáért is. Az 1876-ban létesült közdivásárhelyi közművelődési egyesületnek nemcsak mint központi titkára, oszlopa, a szervezés és

igazgatásban vett kiváló részt, hanem mint a felolvasó, dal- és színi szakosztályok tagja, hol szellemes eszevesséssel, hol érzelműs dalával, s legkiválóbban a Thalia templomában tett elsőrenő szereplésével aratott mindanyiszor közelsimorést és babórt.

A lelkeből kiviláglott szeretet hívta őt tetterre az irodalom terén is. Gazdasági szakezikkei köteteket képeznek s közérdekű felszólalásai mindig magokon viselték a jó akarat és világos gondolkodás mértékét. A székelyföldi tagosítás megindítása előtt szakszerű felolvasásával előkészítette a népet több községben a tagosítás előnyére, azután mint okleveles gazdaszt több község birtokossága részint, mint becsöl bizottsági elnököt, részint vitás kérdéseinél, mint szakértőt tisztelte meg. Számos irodalmi magas színvonalon álló értekezése van elszórtan ugyan tanügyi, mint más szak és napilapokban. „Mozó gazdaság népszerű közikönyve“ című művét a vármegye 100 frttal jutalmazta és saját költségén kinyomtatva osztotta szét. A vármegye gazdasági bizottsága e sokoldala munkásságát méltányolva őt tiszteletbeli tagul választotta, a földmívelésügyi m. kir. miniszter pedig gazdasági ismétlő iskolák olvasókönyvének elbírálásánál biztosul nevezte ki.

Hogy Kézdi-Vásárhely is helyi érdekeit méltóan védhesse, emelhesse, 1878-ban itt e városban „Kézdi-Vásárhely és Vidéke“ később „Székely közöny-“ című társadalmi közgazdasági lapot indította meg. Ez volt mogteremtője a k.-vásárhelyi sajtónak és a most is élő „Székelyföld“ című lapnak. A hála és szeretet meglegelv ismárem el, hogy ő volt mestere az itten élő tollforgatóknak, mert az ő

biztató, bátorító szavára mentünk be sokszor némely közlemény megírásába.

A minien irányban kiterjedő munkásság közepette szakított időt arra is, hogy a bitéletvilágát terjeszse, szolgálja. Buzgón vett részt a helybeli rom. kath. egyház kormányzási ügyeiben, s mint egyház-tanácsos, nem egy kényes kérdést oldott meg az ő jóakaratu utasítása, tanácsa szerint. Az ifjuság mindig a szeretet és tisztelet magasztos érzetével vette körül. Évek hosszú során át a különböző iskolákban, a haza minden részében elszóledt, szünidőzni hazatéri fia- és leány ifjuság élén, mint elnök működött, kik böles vezérlete alatt nemesak tanulságos, hanem élvezetes és anyagilag is jövedelmező estélyeket rendeztek minden nyáron a célra, hogy egy alapot teremtvé, annak évi kamatát valamelyik közdivásárhelyi idegen helyt tanuló szegény fia segélyezésére fordítsák.

A k.-vásárhelyi olvasó-egyesületnek, nő-egyletnek, mint választmányi tag, tett hasznos szolgálatt. A Kézdi-Vásárhely és vidéki vadászegyletnek előbb pénztárosa, majd alelnöke, mondhatni öltető lelke volt. Ennyi helyi megbízatáson kívül, még a vallás- és közoktatásügyi miniszter is Szentkatolna és Hatolyka községek miniszteri iskolalátogatói tisztét ruházta rá. Futásfalva és Ika-falva községeket pedig, mint választott képviselő, a vármegyei törvényhatóságnál személyesítette.

De nézzünk be ama családi tűzhelybe is, honnan ő e lelkesültséget merítette s lássuk őt otthonába is.

Önként értődik, hogy munkásságának minden gyümölcse és érzelmeinek minden virága egy buz-

zását a maga részéről is kérelmezi. Hegedűs Sándor kereskedelemügyi miniszternek a székelyföldi iparfejlesztés tárgyában a kamara emlékiratára adott válasza került ezután tárgyalás alá. Az előzmények ismertetése után felolvastattott a 12562 sz. miniszteri válasz, mely szerint a miniszter a kamara konkrét javaslatai alapján több kisiparosnak munka gépeket adományozott, többnek érdekében tárgyalásokat folytat s névszerint megnevezvén a segélyezett iparosokat és a segélyzés mérvét megjegyzi, hogy „Ezekben megfellemltem volna a kamarának mind azon konkrét javaslataira, kérelmére és panaszára, amelyek tárgyalás illetve intézkedés alapját képezhettek és ha ezek nagy részében nem nyilatkozhatam még határozottabb alakban, annak oka kizárólag a kamara, mert javaslata, tulnyomó részében olyan nagy általánosságokban mozog, hogy annak alapján lehetetlen érdemleges tárgyalásokat folytatni.”

Ez a megjegyzés valamit a leirat hangja általában hosszabb vitára adott alkalmat. Többek hozzá szólása kapcsán kitűnt, hogy a kamara a viszonyok helyszíni tanulmányozása közben előtte nyilvánított kéréseket az érdekeltekkel folytatott tanácskozás után konkrét formában juttatta a miniszterhez, azonban ott, ahol semmiemű kérést nem nyilvánítottak kénytelen volt csak általánosan vázolni a viszonyokat. Innen van, hogy a kamarának a helyszíni tanulmányút alatt sem sikerült annyi konkrét adatot összegyűjteni, mint azt a miniszter elvárta volna. A kamara egyébként köszönettel fogadja és továbbra is kéri a miniszter támogatását; a maga részéről, mint eddig úgy ezután is örömmel munkál a székelyföldi közgazdasági viszonyok javítására

A lakatosiparnak a székelység körében leendő meghonosítása, mit a Székelyegylet vetett fel, megérdemelt figyelemben részesült.

E tárgyban a kamara felir a kereskedelemi kormányhoz és Deák András sepsiszentgyörgyi lakatossal, ki a szervezésre vállalkozott, tárgyalásba bocsátkozik.

Végül elhatározta a teljes ülés, hogy a kamara 10 éves fennállását megünnepeli és tagjainak csoportképét a gyűlés terem számára elkészítteti. Ennek végrehajtásával is az elnökség bízott meg.

Szótoszlás előtt Tauszik B. Hugó elnök bucsusztól intézett a kamara tagjaihoz, kik nagyobb részt már 10 éve szolgálják üzenetlen odaadással a székely közgazdasági érdekeket, s mint hogy e ciklusban a kamara valószínűleg több ülést nem tart, megköszöni a maga és tisztársai nevében a támogatást. Ezek

meg a tisztikarnak és az elnököknek szavaztak jegyzőkönyvi köszönetet.

Ezzel az ülés az elnök életése közben véget ért.

Tanügy.

Igazgatói zárójelentés a kézdívasárhelyi m. kir. állami fiu- és leányiskolák 1900-501. iskolai évi múltjáról.

III.

Iskolánk egészségügyéről szólva, míg egyfelől örömmel jelzem, hogy a tanítás menetét semminemű ragályos betegség nem ravarta, meg nem akasztotta másfelől fájdalommal emlékszem meg arról a szomorú körülményekről, hogy mégis 9 iskolás gyermek 2 épen a vizsgálatok alatt költözött el, jobb hazába s csaknem mindnyájuk ragályos kor áldozata lett. Nagyon sajnós, hogy nálunk szörványosan mindig fordul elő hol egy, hol másféle ragályos betegség.

Az iskola helyiség és tanterem tisztaságára, a kellő szellőztetésre s az egészségügy körébe tartozó mindenemű más dologra nagy gondot fordítottunk s erről meggyőződhetett Dr. Dávid János, városi főorvos ur is a ki iskolánkat több ízben felül vizsgálta. A szeptemberi vizsgálat alkalmával 26 trachomás és 5 gyanus szembeteget talált, de ezeket év folytatn kigyógyította.

Ujra oltás végett május hó 19-én a ter. Tanácshoz előterjesztettem 60 tanuló s ezek ujra oltása, tényleg meg is történt.

NAPI HIREK.

— Kinevezés. A király Starosolsky Ödön, édesdi kir. járásbírósi albirót a brassói kir. törvényszékhez kinevezte bírónak.

— Uj egyetemi tanár. A király Kosutján Ignác dr., a kolozsvári kir. tudományegyetemen az egyház jog nyilvános rendes tanárává a szabályszerű illetményekkel kinevezte.

— Lelkesítőathelyezések. Kézdipolyáni Zonda Vince lelkészt hasorló minőségben Gyergyó-Tekerő-patakra, Lajos Balázs bereczki segédlelkészt Gyergyó-Ditróba, Orbán Döncz gyergyóremeteli segédlelkészt Gelenczére helyezte át. Majláth püspök.

— Halálozás. Mély részvétellel közöljük a hirt, hogy Máthé Albert, a kézdívasárhelyi kir. törvényszéknek hosszú időn keresztül nagy becsülésben, közszereplésben állott, kiváló képzettségű, előkelő, finom modoru, volt bíróját, júli. 29-én elhunyt. Alig pár évig élvezte a nyugalmat a derék férfiú, kinek halálhíre széles körökben fog őszinte részvétet keltetett.

mát, 1900. július 8-án a human intézetek bucsu-ebédet rendeztek, augusztus 2-án nagy számú tisztelői bucsu-lakomára gyűltek össze, hol a társadalom minden osztálya képviselve volt, s mindanyian mély érzéssel adtak kifejezést haláljuknak és tisztelőiknek.

De ama remény, hogy Almádi balzsamos levegője, a Balaton enyhe szellője visszaadja megromgált egészségét, — elvitte őt távol tőlünk és így nem lehettünk ott, hogy a végtisztességtelenség le-örjűk a kegyelet és szeretet adóját. Ez ünnepélyes órában fájó szívvel gyűltünk össze, hogy visszaidézzük az ő drága emlékét és falálemelkedve mindenben mi földi; szeretettel helyezzük az elismerés babérkoszoruját a vörösbereczki köztemetőben alvó volt elnökünk, tanítótársunk, barátunk Erdélyi Károly sírhalmára. Az anyaföld, mely adta, büszkén takarhatja hamvait, mert munkája a nap termékenyítő erejével hatott, ő híven követte nagy költőnk ama utasítását: „Hass, alkoss, gyarapíts; a haza fényre derül.”

A méltó elismerés virágaiból font koszoru nem az enyém, hanem azon testületé, melynek egyik szép alkotása: kartársai életrajznak megörökítése.

A képzelet szárnyain vigyük el a koszorut a tőlünk oly korán aig 55 évi pályafutás után elvált kartárs sírhalmára, áztassuk meg a szeretet zápor könnyeivel s mondjuk azt, hogy munkásságod virága takarja sírhalmodat s ha nem leendő is kivilágítva halottak napján sírod, sok szép, nemes eszelekedett fénye a távolból elhat hozzád kivilágítja azt minig és nem engedő soha elenyészni emléked.

Pihenj csendesen, örök álmod ne zavardja semmim!

teni. Korai halálát megszorodott családjá a következőkben tudatja: „Alólirottak megtört kebellet tudatják, hogy a feledhetetlen, önfeláldozó jó apa, testvér és rokon: Máthé Albert, nyug. kir. törvényszéki bíró, életének 57 ik évében f. hó 29-én éjjeli 1/2 12 órakor, rövid szenvedés után bevégezte földi pályafutását. Drága halottunk földi maradványai f. évi július hó 31-én délután 5 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint örök nyugalomra helyeztetni. Nyugodjék csendesen! Székely-Kocsárd, 1901. július 30. Máthé Dezső, Máthé József, mint gyermekei. özv. Balogh Bálintné, sz. Máthé Lotti, özv. Pál Károlyné, sz. Máthé Juliánna, Id. Moóró Károlyné, sz. Máthé Eszter, mint nővérei. Balog Janka, férj. Menasági Jánosné. Pál Sándor, Ifj. Moóró Károly, Moóró Erzsébet, férj. Derzsi Lőrincz-né, mint unokahugai és öccsei.

— Erődekes hangversenyt rendezett aug. 1-én, Kézdívasárhelyen, Nánássy Géza, a fővárosi vigszínház széphangu bariton stája. A „Nemzeti Szálló” nagytermében szépszámu intelligens női- és férfiközönség hallgatta végig a válogatott műsrt, melynek minden pontjával lelkes tapsokat aratott a sokoldalú képességekkel megáldott ifjú művész. Nekünk mégis úgy tetszett, hogy legtöbb sikert humoros verseivel s alakításával s különösen gyönyör dalaival ért el, melyeket még a tulajdonképeni hangverseny után is sokáig élvezett a közönség. Kár hogy nem minden dalát kísérte zene. A jeles magyar művész a napokban Sepsiszentgyörgyön, Kovásznán és Tusnádon fog hangversenyezni. Reméljük, hogy e helyeken is méltó partfogásban fog részesülni a műértő közönség részéről, melynek figyelmébe szívesen ajánljuk.

— Az ifjuság mulatsága. A Kézdí Vasárhelyen szünidőz tanuló ifjuság Dr. Török Andor polgármester díszelnöklete alatt 1901. aug. 10-én Erdély első népzenekarának (Csikái Györgynek) közreműködése mellett — az „Unió”-kert szinkörében zártkörű Nyári Táncmulatságot rendez. A mulatság kezdetét társzene fogja jelezni. A meghívák már szét vannak küldve. Az előkészületek nagyban, az ifjusághoz méltó lelkesedéssel folynak. A közönség élénk érdeklődéssel viseltetik a mulatság iránt s így alapos a reményünk, hogy a mulatság fényesen fog sikerülni.

— Székelyek szervezkedése. A marosvásárhelyi „Székely társaság” által Marosvásárhelyre júli. hó 3-ára egybehívott székely értekezlet megbízta azt, hogy a székelyföld minden városában és nagyobb községében alakítson hasonló társaságokat, hogy így egy hatalmas szervezet létesüljön, mely mint a társadalom képviselője folyton öbrén tartás ügyünket és vidékenként úgy, mint általánosságban feltárva a bajokat, azok javítására reá vezesse az illetékes köröket. Az első ily szervező körut augusztus hó 1-én veszi kezdetét, melyre Szentgyörgyi Döncz titkár és Orbán Balázs tag küldettek ki. Augusztus 1-én Topliczán, 2-ik és 3-án Borszéken, 4-én Tölgyesen, 5-én Ditróban, 6-án Szent-Miklóson, 7-én Alfaluban, 8-án Parajdon és 10-én Nyárad-Szeredában lesz az alakuló gyűlés, melyek érdekében a felhívások már elküldettek.

— A rendőrkapitányság figyelmét felhívjuk a Torjapatak mentén a város végén levő nagyhídnál előforduló visszás és türehtetlen állapotokra. E helyen szokták ugyanis a lovakat és sertéseket fűrésztelni s a kik emületeket végzik, azok között nem egy, nap-nap után megbotránkoztató módon, teljes Ádám-kosztümben, egész kihívó s a vért az arcba kergető magaviseletet tanusit a Torjapatakra fürödni járó nők s artatlan gyermekekkel szemben. Ez közérkölesiségbe ütköző dolog, de ugyanitt egy más közegészségügyellenes dolgot is tapasztaltunk. E hid környékére hordják ugyanis a városból az összes pöcögödörök tartalmát, mely dögleletes, iszonyu büzt terjeszt. Közönségünk, mely fürödni és sétálni arra megy, nagyon szívesen venné, ha a t. rendőrkapitányság erőlyes intézkedésekkel mielőbb utját vágná e megbotránkoztató állapotoknak.

— Szini előadás Bereczkben. Kiss József fővárosi színész közreműködésével, bereczki és kézdívasárhelyi műkedvelők aug. 4-én vasárnap a „Szent-Antal egyesület” javára, Bereczkben színelőadást rendeznek. Előadják a „Falu rosszá”-t, a czimszerepben Kiss Józseffel.

Felelős szerkesztő: Vajna Károly.
Kiadó laptulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

Nyilttér.)*

Felhívom tek. Nagymihály Sándor oklv. kőmíves mester urat, miszerint nyilatkozzék, hogy melyik technika tettele az építészeti vizsgát vagy az mesteri vizsgát. De legalább megszerezte volna a kőmíves, ács és kőfaragó oklevelet és ne viselné az építész ur nevet.

Árok Balázs,
építő iparos.

*) E rovat alatt közöltékért felelősséget nem vállal a Szerk.

